

Give and take อ่านไปไม่สิ้นสุด

Give and take: the happiness of sharing

ฐิติชญาณ์ คำคำ และ ลัญญ์พิชา พิมพา

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

E-mail : thitichaya@gmaejo.mju.ac.th

lanpicha@gmaejo.mju.ac.th

บทคัดย่อ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้รับบริจาคหนังสือจากหน่วยงานและบุคคล ในแต่ละปีมีจำนวนกว่า 3,000 เล่ม การบริหารจัดการกับหนังสือบริจาคจึงเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิบัติงานเสมอมา หนังสือที่ได้รับมีเนื้อหาหลากหลาย ทั้งวิชาการ กึ่งวิชาการ และบันเทิง ที่ผ่านมาบรรณารักษ์สามารถคัดเลือกหนังสือเหล่านี้เพื่อให้บริการในห้องสมุด และสร้างประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม มีหนังสือบริจาคบางส่วนไม่เหมาะสมที่จะนำออกให้บริการในห้องสมุด เช่น เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับ มีการขีดเขียนลงในตัวเล่มเป็นจำนวนมาก หรือมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอน จึงนำหนังสือเหล่านี้ออกมาจัดแสดงในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับการออกร้านจำหน่ายหนังสือ ให้ผู้ใช้บริการได้สัมผัส ลองเปิดอ่าน เลือกสรร และนำหนังสือที่ตรงกับความต้องการกลับไปอ่านได้ ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการที่เข้าร่วมกิจกรรมยังสามารถบริจาคบริจาคเงินหรือหนังสือ เพื่อนำไปมอบให้แก่โรงเรียนที่มีความต้องการหนังสือและอุปกรณ์การเรียน

ในการจัดกิจกรรมมีผู้สนใจและมาเลือกหนังสือมากกว่า 300 คน โดยไม่จำกัดจำนวนเล่ม และผลสรุปของกิจกรรมในครั้งนี้ สามารถส่งต่อหนังสือบริจาคไปสู่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กว่า 2,000 เล่ม ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจร้อยละ 95.63 นอกจากนี้ยังได้รับเงินบริจาคทั้งสิ้นจำนวน 4,003 บาท (สี่พันสามบาทถ้วน) เงินจำนวนนี้ได้นำไปซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมอบให้แก่โรงเรียนวัดพระบาทอุดม อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนเพิ่มเติมโดยการให้ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และดำเนินการจัดห้องสมุดให้กับทางโรงเรียน

คำสำคัญ: หนังสือบริจาค, การส่งเสริมการอ่าน, หนังสือที่ตรงกับความต้องการ, บริการวิชาการ, การแบ่งปัน

บทนำ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้รับบริจาคหนังสือจากหน่วยงานและบุคคล ในแต่ละปีมีจำนวนกว่า 3,000 เล่ม การบริหารจัดการกับหนังสือบริจาคจึงเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิบัติงานเสมอมา หนังสือที่ได้รับมีเนื้อหาหลากหลาย ทั้งวิชาการ กึ่งวิชาการ และบันเทิง ซึ่งบรรณารักษ์สามารถคัดเลือกหนังสือเหล่านี้เพื่อให้บริการในห้องสมุด และสร้างประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการในวงกว้าง

นอกเหนือจากการคัดเลือกเพื่อบริการในห้องสมุดแล้ว ยังมีประเด็นปัญหาที่ต้องดำเนินการกับหนังสือบริจาคที่เหลือจากการคัดเลือกแล้ว ที่ผ่านมาพบปัญหา คือ 1) ได้รับหนังสือซื้อเดียวกันเป็นจำนวนมาก ในบางครั้งได้รับมากกว่า 50 เล่ม 2) หนังสือบางเล่มมีเนื้อหาหรือรูปเล่มลักษณะที่ไม่สามารถให้บริการในห้องสมุดได้ เช่น เป็นตำราวิชาการที่ถ่ายสำเนาจากต้นฉบับ หนังสือที่มีการขีดเขียนลงในตัวเล่มเป็นจำนวนมาก และ 3) หนังสือที่มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอน เช่น หนังสือธรรมะ ที่มีผู้บริจาคมาอย่างสม่ำเสมอ จึงนำหนังสือเหล่านี้ออกมาจัดแสดงในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับการออกร้านจำหน่ายหนังสือ ให้ผู้ใช้บริการได้สัมผัส ลองเปิดอ่าน และเลือกสรรหนังสือที่ตรงกับความต้องการของตนเอง สามารถนำกลับไปอ่านได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และไม่มีข้อจำกัด เพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ที่จะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ นักศึกษาสามารถบริจาคเงินเป็นจำนวนตามที่ต้องการ เพื่อนำไปต่อยอดในการจัดหาหนังสือใหม่เพื่อบริจาคให้กับโรงเรียนที่ยังขาดแคลน ซึ่งจะไม่เป็นภาระให้กับผู้รับหนังสือ เนื่องจากเป็นหนังสือใหม่ที่ตรงกับความต้องการของผู้รับอย่างแท้จริง หรือบริจาคเป็นหนังสือ ตำรา ที่ยังคงสภาพดีมาแลกเปลี่ยนกัน เพื่อให้รุ่นน้องได้นำมาใช้ในการศึกษา ตรงกับความตั้งใจที่จะทำให้ “การให้และการรับ ส่งต่อไปไม่สิ้นสุด”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อบริหารจัดการหนังสือบริจาคให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษารักการอ่าน
3. เพื่อสร้างสรรค์บรรยากาศสนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ที่จะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ

นักศึกษาที่ร่วมกิจกรรม นำหนังสือมาบริจาคเพิ่มเติม

ภาพการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนไปมอบให้แก่โรงเรียนวัดพระบาทอุดม อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

เงินบริจาคที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

1. จัดมุมหนังสือแจกฟรี

เพื่อให้ผู้ใช้บริการของสำนักหอสมุด ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และบุคคลภายนอก ได้มาคัดเลือกหนังสือตามความต้องการ โดยผู้ใช้บริการสามารถคัดเลือกหนังสือที่ตนเองต้องการได้ไม่จำกัดจำนวนเล่ม และไม่จำกัดจำนวนครั้ง ภายในระยะเวลาที่จัดแสดง โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการสามารถบริจาคเงินตามความประสงค์ เพื่อนำไปต่อยอดในการจัดหาหนังสือใหม่เพื่อบริจาคให้กับน้อง ๆ นักเรียนในโรงเรียนที่มีความต้องการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- 1.1 การคัดเลือกหนังสือที่ได้รับบริจาคเพื่อนำไปจัดแสดง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือที่มีฉบับซ้ำ มีเนื้อหาไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย หนังสือเก่า หนังสือที่เป็นฉบับสำเนา และหนังสือที่มีรอยขีดเขียนเพื่อเตรียมนำไปบริจาค จำนวนกว่า 2,000 เล่ม
- 1.2 การจัดมุมหนังสือแจกฟรี โดยการนำหนังสือที่ได้รับบริจาค จัดแสดงในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับการออกร้านจำหน่ายหนังสือ มีการแบ่งตามเนื้อหา เช่น หนังสือเรียนภาษาอังกฤษ หนังสือธรรมะ หนังสือเศรษฐศาสตร์ หนังสือนิติศาสตร์ กฎหมายการเมืองและการปกครอง หนังสือทั่วไป เป็นต้น เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ โดยมีหนังสือที่เตรียมไว้มาเพิ่มเติมทุกวัน ๆ ละ 2 ครั้ง
- 1.3 ผู้ใช้บริการของสำนักหอสมุด ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และบุคคลภายนอก มาคัดเลือกหนังสือตามความต้องการ โดยสามารถคัดเลือกหนังสือที่ตนเองต้องการได้ไม่จำกัดจำนวนเล่ม และไม่จำกัดจำนวนครั้ง ภายในระยะเวลาที่จัดแสดงโดยไม่มีค่าใช้จ่าย
- 1.4 ผู้ใช้บริการสามารถบริจาคเงินตามความต้องการ ในกล่องรับบริจาคที่เตรียมไว้ และในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้มีผู้บริจาคเงินเป็นจำนวน 4,003 บาท (สี่พันสามบาทถ้วน) และนำหนังสือมาบริจาคเพื่อนำหนังสือเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มเติมจำนวน 10 เล่ม
- 1.5 การประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม โดยผลสรุปความพึงพอใจของผู้ใช้บริการคิดเป็นร้อยละ 95.63

2. การบริจาคหนังสือและอุปกรณ์การเรียน

มอบหนังสือและอุปกรณ์การเรียนให้กับโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านหนังสือและอุปกรณ์การเรียน คือ โรงเรียนวัดพระบาทอุดม อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

- 2.1 ติดต่อไปยังครูผู้รับผิดชอบในการรับบริจาคหนังสือ ของวัดโรงเรียนวัดพระบาทอุดม อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการแจ้งแสดงความประสงค์รับบริจาคผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อสอบถามความต้องการเบื้องต้น
- 2.2 นำเงินที่ได้รับไปซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดพระบาทอุดม อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา
- 2.3 เดินทางนำหนังสือ ประกอบไปด้วย หนังสือที่ห้องสมุดได้รับบริจาคและมีเนื้อหาเหมาะสมกับการให้บริการในห้องสมุดปลายทาง หนังสือและอุปกรณ์การเรียนที่จัดซื้อด้วยเงินบริจาค นำไปมอบให้แก่โรงเรียนวัดพระบาทอุดม อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 10 กันยายน 2561
- 2.4 การจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนเพิ่มเติมโดยการให้ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และดำเนินการจัดชั้นหนังสือและสภาพภูมิทัศน์ให้กับห้องสมุด

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมได้รับความสนใจจากนักศึกษาและอาจารย์เป็นอย่างมาก มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 300 คน ประกอบไปด้วย ผู้ใช้บริการห้องสมุด อาจารย์ บุคลากร และบุคคลภายนอก และมีผลการประเมินสรุปได้ว่ามีความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 95.63 สามารถส่งต่อหนังสือบริจาคไปสู่ผู้ใช้บริการกว่า 2,000 เล่ม มีนักศึกษานำหนังสือมามอบให้ห้องสมุดเพื่อนำหนังสือเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มเติมจำนวน 10 เล่ม เพราะมองเห็นถึงประโยชน์จากกิจกรรมในครั้งนี้ด้วย และมีผู้บริจาคเงินเป็นจำนวน 4,003 บาท (สี่พันสามบาทถ้วน) เงินจำนวนนี้ได้นำไปซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมอบให้แก่โรงเรียนวัดพระบาทอุดม อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

การนำไปใช้ประโยชน์ในงานห้องสมุด

มีการนำไปใช้ประโยชน์จากกิจกรรมนี้โดยฝ่ายงานวารสารจะนำวารสารและนิตยสารที่ได้รับบริจาคมาร่วมกิจกรรมในครั้งถัดไป จากการจัดกิจกรรม Give and take อ่านไปไม่สิ้นสุด ในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า หนังสือและวารสารที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมกับการให้บริการในห้องสมุด หนังสือที่มีฉบับซ้ำมากเกินไป หรือแม้กระทั่งหนังสือเก่ามาก ไม่สามารถนำออกให้บริการได้ทั้งหมดเหล่านี้ ยังมีผู้ใช้บริการบางกลุ่มที่มีความต้องการหนังสือเหล่านี้อย่างคาดไม่ถึง การนำหนังสือมาบริจาค นั้น ผู้ใช้สามารถนำหนังสือไปอ่านและแบ่งปันให้บุคคลอื่นได้อีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้ บุคคลภายนอกที่มาใช้บริการห้องสมุด ยังได้รับหนังสือบริจาคอีกด้วย เป็นการเผยแพร่ความรู้ในหลากหลายสาขาวิชา และยังเป็นการส่งเสริมการอ่านหนังสือให้กับผู้ใช้บริการห้องสมุด ประชาชนในชุมชนที่มาใช้บริการห้องสมุดอย่างไม่สิ้นสุด ซึ่งทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมอย่างที่ตั้งใจ และนอกเหนือจากนี้ผู้ใช้บริการที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ มีความสุขกับการเป็นผู้ให้และการเป็นผู้รับ ตรงกับความตั้งใจที่จะทำให้ “การให้และการรับ ส่งต่อไปไม่สิ้นสุด”